Byxe oronuudai proletaarinar, negedegtii!

№ 158 (2191)
1937 onoi Ijyyliin 12
PONEDEELЬNIG

14-xi ZILEE GARNA

Buriaad-Mongoloi Ynen

Byxexolboonoi Komuniis (bolьşeviig) Paartiin Buriaad-Mongoloi Mozin Komiteedai, Buriaad-Mongoloi Avtonoomito Soveed Socialiis Respyyblikiin Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai yder byriin gazeeta

Redaakciin aadres:
Ulaan-Yde goorod,
Ceentrsojuuziin, 19.

№ sen 10 mynge.

HUNGUULIIIN ŞINE XUULIII—OLONIITEDE OILGUULXA

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai dyrbedygɵɵr seesi xydelmeriee dyyrgebe. „Xolboonoi Soveed Socialiis Resbyyblikenyydei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin dyrim" xadaa ene seeseer negen duugaar haişaagdaba. Nyxer Staalinaar zoxioogdohon, SSSR-ei Konstituucatai byrin gyised zoxilduulan bytehen byxe delxei deere egeen demokratiis hunguuliiin xuuli batalagdaba.

SSSR-ei Konstituuca bolbol demokratiis syleeji olgon tunxaglaxatai xamta, terenii; xuuliaar batalan bexizyylxe jabadalii xangahan baina. Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai seeseer batalagdahan hunguuliiin şine xuuli bolbol SSSR-ei Konstituucaar togtoogdohon hunguuliiin sisteemii xazailtagyigɵɵr bejelyylegdexiin garaantiii manai oronoi graazdan byxende ygene.

Bidener bolbol gyrenei baiguulgiin şine yjede orobobdi. Şine hungalta dytelɵɵ geeşe. Mynɵɵ yderei şuxala zorilgo jyyb gexede, hungaltiin beledxelei xydelmeriii jabuulxa ba nen tyryyn azalşan zondo hunguuliiin şine xuuli, tedenei ɵɵhediinь erxe ba ujalganuud tuxai oilguulxa jabadal bolno.

Deere xelegdehenehee baisaaxada, imagta gansaxan le tobşolol garxa bolno—partiijna ba soveedai oorganuud bolbol propagandiis, agitacioono ba emxidxelei xydelmeriiiyrgenɵɵr tabiza, azalşan niite hungagşadtai byri oirtolsozo, tedenei erilte ba xeregselnyydii hainaar medeze xangaxa johotoi. Manai oronoi grazdaniiin byxen xaanaş baigaa haa manai hunguuliiin sisteemii, hungaltiin zuramii ton hainaar medehen baixa johotoi.

Bolxoo baigaa hungaltada SSSR-ei arad zon bolbol jamarş ilagalgyi, bygdɵɵrɵɵ xamaadaxa baina. Iimede ene hunguuliiin kampaaniiin aixabtar xariuusalgatai tula oloniitiin dunda poliitikan—oilguulamziin xydelmeri bolьşeviig şelen emxidxegdexe johotoi. Partiijna organizaacanuud xadaa ene xydelmeriii yder byri jabuulza, niitiin xydelmeriii gansa xydelmerişen, kolxoozniguud ba inteligeenciin dunda emxidxeed xizaarlaxa bişe, myn gerei ezen exenernyyd ba kystaarьnuudai dunda jabuulza, hunguuliiin şine xuulitai hungaxa erxetei grazdaniiin byxeniii tanilsuulxa ujalgatai.

Hunguuliiin şine xuuli ilangujaa yseg bişeg medexegyi zonuud ba manai respyyblikiin xoito rajoonuudai azalşanai dunda ton jixe anxaraltaigaar oilguulagdaxa johotoi.

Byrzyaazno gyrenyydte sojol kylьtyyriin talaar xozomdozo geegdehen zonuudii hungaxa erxiinь xahaza hungaltahaa kolodxodog baixada, manai Staalin Konstituuca bolbol tiime zonuudii socialiis baiguulaltada xabaaduulza, tedeniii ulam deeşenь yrgeze ɵɵriingɵɵ Exe oronoi byrin erxetei grazdaniiin bolxo jabadaldanь ali bolxoor tuhalana.

Hunguuliiin şine xuuli ba hungaltiin zuramtai tanilsaxa xydelmeriii manai xeblel gazeetanuud yrgenɵɵr jabuulxa johotoi. Tiimiin tula manai respyyblikiin, aimag rajoonuudai ba xaniin gazeetanuud ene geheer oilguulaltiin xydelmeriii erxilxe ujalgatai. Bidener bolbol—manai hungagşad byxen ɵɵhediingɵɵ erxe, hungaltiin zuramii gyised medehen baiza şine hungaltii ugtaxa johotoibdi.

Yşɵɵ jamar zorilgo manai urda bainab gexede, soveeduudai xydelmeriii haizaruulxa, xydelmeriiingɵɵ alduu dutuunuudii usadxaxa jabadal bolno. Xydelmerilegşed byxeniii, xytelberilegşed byxeniii ygɵɵrenь bişe, bodoto deere bytɵɵhen xeregeerenь şalgaza segnexe sag tulaza jiree. Xydelmerişen angiiin diktatuuriin oorgan bolxo soveeduudai yyrgenь xem zeegyi deere yrgegdebe. Enecniii byxii komuniistnuud, byxii soveed xydelmerilegşed oilgoxo johotoi.

Manai soveeduud bolbol yder byriiingɵɵ xydelmeride olon tooto aktiivuudii xabaaduulza, azalşantai yrgen xolboo baiguulza edibxiteigeer xydelmerilxe ujalgatai. Azalşanai gomodol xeregseengyi biyrokraad johoor xandaxa uşarnuud, manai ali olon soveeduudta yşɵɵ yzegdehɵɵr geeşe. Nelieed olon soveeduudai tyryylegşed bolbol soveedta jiregşedtei xɵɵreldexe jabadalii ylyyde toolodog, xynderxedeg baina. Ene ton bolxogyi jabadal geeşe.

Staalin Konstituucii bejelyylze, şine hungaltii yngergeze, soveeduudai xydelmeriii şinedxen baiguulxa jabadaltai daşaramduulan xeden milioon şine xynyyd gyrenei ypravleenide xabaadaxanь labtai. Mynɵɵ, Leenin—Staalinai paartida ynen bejee ygehen nelieed olon şine şadabaritai ba erelxeg kaadrnuud bii bolzo, xydelmeride debzyylegdeze baina. Şine kaadrnuulii, exenernyydii, zaluuşuudii gyrenei ypravleenide xabaaduulxa xereg ton şuxala zorilgo myn.

Hungaltiin sag dytelze jiree. Partiijna organizaacanuud bolbol oloniitii bolşoviigşelen emxidxexiin tula byxii şadalaa xaruulxa johotoi. Hungalta zyndɵɵ yngerxe geze bolxogyi angiiin daisanuud manai xydelmeride xoro xyrgexii oroldoxo, tiimiin tula tedenei hedelgenyydii xair gamgyigɵɵr butasoxizo, partiijna organizaaca byxen azalşan niitii xytelberileze, Soveeduudai xydelmeriii haizuulza, ɵɵhediingɵɵ dundahaa xorogolood baihan daisadii eliryylen usadxaza, hungaltii xysed beledxelteigeer ugtaxiin tula byxii xysɵɵ zangidaxa ujalgatai.

(„Praavdiin tyryy bişeghee)

Xloopkiin azalda xydelmeriledeg agronoom selekcioneernyydte xaira olgoxo tuxai

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai togtool

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai togtooxonь:

Ynder urgasatai uta voloknootoi şine soortiin xloopka bii bolgoxo ba delgeryylxe xeregte imagta jixe amzaltanuudii tuilahanainь tylɵɵ xairanuudii olgoxo.

Leeninei oordenii:

Maalьcev A. M.
Kanaaş S. S.

Azalai Ulaan Tugai oordenii:

Viisoocki K. A.
Avtonoomov A. I.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai, tyryylegşe M. KALIININ.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai sekretaariin orondo, SSSR-ei CGK-ai preziidiymei geşyyn N. FILAATOV

Moskvaa, Kreemlь. 1937 onoi ijyyliiin 8.

SSSR-ei CGK-ai DOLOODUGAAR ZARLALGIIN DYRBEDYGɵɵR SEESI

NYXER J.A. JAAKOVLEVAI ELIDXEL TUŞAA DAGUULAN YGE XELELGE

IJYYLIIIN 8-ai YDEŞIIN ZASEDAANI

Ijyyliiin 8-nai ydeşiin zasedaanii nyxer **Andreejev** neebe. Nyxer **J. A. Jaakovlevai** elidxel tuşaa daguulan yge xelelge saaşadaa yrgelzelbe.

Leningraadai Soveedai tyryylegşii orologşo **Ivanoov** tyryylen yge abza, Leningraadta seveed demokratiiin priincebii ebdehen uşarnuudii yligerlen xelebe.

Taankiin zavoodoi komandiir nyxer **Byslaajev** ba BSSR-ei xynde azyiledberiiin Arkoom nyxer **Baaltin** gegşed Soveeduudai xyedelmeriiin dutagdalnuudai tuxai asuudal deere togton xelebe.

Kiijevei moziin gyisedkoomoi tyryylegşe nyxer **Vasileenko** yge xelexe zuuraa, hunguuliiin xuuliii arad niitede ton yrgɵɵr nebteryylxe ba şudaluulxii şuxala geze temdeglebe.

Yge xelegşed bolbol revoliycioono heremzii yrgexe zorilgonuud tuxai SSSR-ei CGK-ai geşyydei anxaralii xanduulba. Aradai daisad bolbol hunguuliii revoliyycede esergyy zoriuulganuudta xereglexejee hededeg baina.

—Aradai daisad myn le hunguuliiin „beledxel" exilze baina... negeş şpioon negeş diversaantii soveedai agaaraar amiluulxagyibi,—geze Azerbaidzaanai SSR-ei AKS-ai tyryylegşe nyxer **Raxmaanov** xelebe.

Byxexolboonoi profsojuuzuudai CS-ai sekretaarь nyxer **Nikolaajeva** bolbol gyreneigɵɵ xereg jabuulgada edibxitei xabaadalsadag soveed exenernyydei zargalta baidalii, kapitaliis oronuudai exenernyydei zoblonto baidaltai zişeelze xelebe.

Moskvaagai moziin Staaro—Bokiinskiin selьsoveedai tyryylegşe nyxer **Akloomova** gegşe yge abza, paarti ba zasagai gazarhaa kolxoozuudta ygehen tuhalamzanuudai, Staalinai 7-8 miliaard pyyd tariaanai tylɵɵ kolxoozuud jamaraar temeseze baihanai tuxai xelebe.

Zabharlalgiin hyyleer Kirgiizei SSR-ei CGK-ai tyryylegşe nyxer **Yrazbeekov**, Byxerosiin CGK-ai sekretaarь nyxer **Kiselioov**, Goorьkiiin moziin gyisedkoomoi tyryylegşii orologşo nyxer **Spaasov**, Doonoi kazaak exener **nyxer Şaxnoo** ba Tyylьskiin paartiin gorkoomoi sekretaarь nyxer Soojfer gegşed yge xelebe.

Seesiin tygesxelei zasedaani

SSR Xolboonoi Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai dyrbedygɵɵr seesi, „SSSR-ei Jixedeebe Soveedta hungaxa hungaltiin tuxai dyrimei" projeektii 2 yder soo zyblen xelsebe.

CGK-ai geşyyd—xolbooto ba avtonoomito respyyblikenyydei, xizaar ba mozonuudai tylɵɵlegşed yge xelexedee Soveed gyrenei hunguuliiin xuuliiin projeektii negen hanalaar haişaaba.

Ijyyliiin 9-nei yglɵɵnei tytygesxelei zasedaanii nyxer **M. I. Kaliinin** neebe. **Nyxed Moolotov, Kaganoovic, Andreejev, Çybaarь, Kosioor, Zdaanov** preziidiymei stooloi saana huuba.

Moskvaagai moziin gyisedkoomoi tyryylegşe nyxer **Filaatov** yge abza tyryylen xelexedee, ilangajaa Soveedai xydelmeriiin dutagdalnuudii usadxaxa ba kaadr beledxexe tuxai xelebe.

Mylihenei aldarta komisaar **O. J. Şmiidt**, ɵɵriingɵɵ yge soo xoito pooliusai ekspediiciin tuxai ba geroi liooçiguudai ba xizaar xoito zygei baga araduudai urgaza baihanai tuxai aplodismeentaar ugtagdaza xelebe.

O. J. Şmiidtiin hyyleer yndehetenei soveedai sekretaarь nyxer **Xaçkeeviç**, nyxer **Burgaarov** (Tataarai ASSR), emegtei kolxoozşon nyxer **Pankraatova** (Xaarьkovai mozo) yge xelebe.

VLKZE-ei CK-ai sekretaarь nyxer **Koosarev** bolbol, hungaxa ba hunguulxa byrin erxetei zargaltai soveed zaluuşuulai, hungaltada erşemtei xabaadalsaxa ba soveedta, imagta paarti ba zasagta ynen şudarguu xynyydii hungaxaar belen baihanainь tuxai xelebe.

Enenei hyyleer Povoolziin Neemecyydei respyyblikiin CGK-ai tyryylegşe nyxer **Veelьş**, Başkiirai ASSR-ei AKS-ai tyryylegşe nyxer **Byylaşev**, Dneepropetroovskiin moziin Akiimovskiin raigyisedkoomoi tyryylegşe nyxer **Kipeenko** gegşed yge xeleze, nyxer J. A. Jaakovlevai elidxel tuşaa daguulan yge xelelge dyyrbe.

Elidxelşe nyxer **J. A. Jaakovlev** yge xelegşedei, dyrimei projeektotoi negen hanaatai baihan tuladanь tygesxelei ygehɵɵ arsana geze nyxer Kaliinin medeesebe.

USSR-ei AKS-ai tyryylegşe nyxer **Liyybçenko** hunguuliiin xuuliii zyblen xelsexede gansaxan 108 daxi zyilde zahabari oruulagdaa geze medeesebe. Elidxelşe ene zahaba rihaa arsabagyi.

Tereentei xamta, nyxer **Liyybçenko** bolbol „SSSR-ei Jixedeede soveedta hungaxa hungaltiin tuxai dyzimii" xaraza batalxa komiisii baiguulxagyi geze duradxaba.

Seesi bolbol ene duradxalii negen duugaar abza, socialiis gyrenei hunguuliiin xuuliii batalba.

Nyxer **Kaliinin**, SSSR-ei CGK-ai preziidiymei zyghɵɵ nyxed **A.A. Andreejev. ba A.F. Goorkin** gegşedii CGK-ai preziidiymei geşyydte hungaxa tuxai duradxal oruulxadanь, seesi bolbol negen duugaar ene duradxalii batalan abba.

Saaşadaa seesi bolbol, nyxer **Akuulovii** ybeşen deereheenь SSSR-ei CGK-ai sekretaariiin ujalgahaa syleɵlxe tuxai CGK-ai preziidiymei togtoolii batalba.

Nyxer **Bulgaanin**, SSSR-ei CGK-ai sekretaarьta nyxer **Goorkinii** hungaxa geze duradxaad, seesiiin togtooloi projeekt oruulxadanь negen duugaar batalagdaba.

Xelsexe zyil dyyree. SSSR-ei CGK-ai doloodoxi zarlaltiin dyrbedygɵɵr seesiii xaagdaba geze nyxer Kaliinin sonosxobo.

„SSSR-ei JIXEDEEDE SOVEEDTA HUNGAXA HUNGALTIIN TUXAI DYRIMII" BATALXA TUXAI

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai doloodoxi zarlaltiin Dyrbedygɵɵr seesiiin togtool

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai togtooxonь:

„Soveed Socialiis Respyyblikenyydei Xolboonoi Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin tuxai dyrimii" batalxa.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai tyryylegşe M. KALIININ.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai sekretaarь A. GOORKIN.

Moskvaa, Kreemlь. 1937 onoi ijyyliiin 9.

Nyxed A.A. Andereejev ba A.F. Goorkin gegşedii SSSR-ei CGK-ai preziidiymei geşyydte hungaxa tuxai

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai doloodugaar zarlaltiin dyrbedygɵɵr seesiin togtool

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai togtooxonь:

1. Nyx. Andreejev Andrei Andreejeviçii SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai preziidiymei geşyynde hungaxa.

2. Nyx. Goorkin Aleksaandr Fioodoroviçii SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai preziidiymei geşyynde hungaxa.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai tyryylegşe M. KALIININ.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai sekretaariin orondo, SSSR-ei CGK-ai preziidiymei geşyyn N. Filaatov.

Moskvaa, Kreemlь. 1937-onoi ijyyliiin 9.

Nyxer A.F. Goorkinii SSSR-ei Centraalьna gyisedxexe Komiteedai sekretaarьta hungaxa tuxai

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai doloodoxi zarlatiin Dyrbedygɵɵr seesiin togtool

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai togtooxonь:

Nyxer Goorkin Aleksaandr Fioodoroviçii SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai sekretaarьta hungaxa.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai tyryylegşe M. KALIININ.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai sekretaariin orondo, SSSRei CGK-ai preziidiymei geşyyn N. FILAATOV.

Moskvaa, Kreemlь. 1937 onoi ijyyliin 9.

Nyxer I. A. Akuulovii SSSR-ei CGK-ai sekretaariiin ujalgahaa syleɵlxe tuxai

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai doloodoxi zarlaltiin dyrbedygɵɵr seesiin togtool

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai togtooxonь;

Nyxer Akuulov Ivaan Alekseejeviçiin guiltii xangaxa ba ybeşen tuladanь SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai sekretaariiin ujalgahaa syleɵlxe.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai tyryylegşe M. KALINIIN.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai sekretaariin orondo, SSSR-ei CGK-ai preziidiymei geşyyn N. FILAATOV.

Moskvaa, Kreemlь. 1937 onoi ijyyliin 9.

Xloopkiin azalda xydelmeriledeg agronoom selekciooneernyydte xaira olgoxo tuxai

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai togtool

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai togtooxonь:

Xloopkiin urgasii deeşelyylxe xeregte imagta amzaltanuudii tuilaza, gektaar byrihɵɵ 100 ceentner ba byri deeşe xloopka abxiin tula kolxoozniguudai dunda xydelɵɵ emxidxexe xeregii yysxeheneinь tylɵɵ Yzbeegei SSR-ei Papangaanskiin rajoonoi „Idsotiimeja" geze kolxoozoi brigadiir Raxmaatov Ibragiimda Leeninei oorden xaira olgoxo

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai tyryylgşe M. KALIININ.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai sekretaariiin orondo, SSSR-ei CGK-ai preziidymei geşyyn N.FILAATOV.

Moskvaa, Kreemelь. 1937 onoi ijyyliin 8.

Urihalamza taraalga

Ulaan-Yde goorodoi kolektiivuud xamta 25000 garan xyn, „SSSR-ei Oboroonii bexizyylxe urihalamzii" xamta 5 milioon 506 minga 115 tyxerigɵɵr zaxiaad baina. Urihalamza taraalgaar tyryy zergede jabahan azyiledberinyyd: Ulaan-Ydiin paravooz vagoon bytɵɵxe zavoodai kolektiivai 6995 xyn 1736420 tyxerigei urihalamza zaxiaa. Selengiin uhan zamai Traansportiin 933 xyn 189115 tyxerigeixiii zaxihan ba myn Şuluutiin kombinaadai xydelmerişed, albaxaagşad 57616 tyxerigei şine urihalamza zaxiba.

Oiriin ydernyydte ede azyiledberinyyd deere urihalamza taraalga dyyrgegdexee baina.

SSSR-ei JEXEDEEDE SOVEEDTA HUNGAXA HUNGALTIIN TUXAI DYRIM

I BYLEG.

Hunguuliiin sisteeme

1 zyil. SSSR-ei Konstituuciin 134-dexi zyilei johoor, SSSR-ei Jixedeede Soveedta deputaadnarii hungaxa jabadal bolbol bygedeniitiin, tegşe ba sexe hunguuliiin yndehe bolgozo, niuusa johoor duŋgaa ygeze hungagşadaar yiledegdexe johotoi.

2 zyil. SSSR-ei Konstituuciin 135-daxi zyilei johoor, deputaadnarii hungaxa jabadal bolbol bygedeniitiin baixa johotoi: uxaamuutai (erjyy) xynyyd ba hunguuliiingaa erxii syydeer xahagdahan xynyydhee bişe, SSSR-ei arba naima naha xyrhen byxii graazdanuud bolbol raasiin ba yndehenei ilgaa, şazan şytelge, erdem hurguuliiin ceenze, tybxinehen huudal, sociaalьna ug garbal, zөөri şadalai zerge ba yngerehen sagai azal jabuulga xamaagyi, SSSR-ei Jixedeede Soveedta depytaadnarii hungaxa jabadalda orolsoxo ba hungagdaxa erxetei baixa.

3 zyil. SSSR-ei Konstituuciin 136-daxi zyilei johoor, deputaadnarii hungaxa hungalta bolbol tegşe baixa johotoi: graazdaniin byri nege nege duunai erxetei baixa, byxii graazdanuud bolbol tegşe erxii yndehe bolgozo hungaltada xabaadaxa.

4 zyil. SSSR-ei Konstituuciin 137-doxi zyilei johoor, exenernyyd bolbol ereşyyltei negen adali hungaxa ba hungagdaxa erxetei baixa.

5 zyil. SSSR-ei Konstituuciin 138-daxi zyilei johoor, Ulaan Aarmida alba xeze baigşa graazdanuud bolbol byxii graazdanuudtai negen adali, hungaxa ba hungagdaxa erxetei baixa.

6 zyil. SSSR-ei Konstituuciin 141-dexi zyilei johoor, kandidaadnar bolbol hungalta bolxodo hunguuliiin ookruguudaar tabigdaxa.

II BYLEG.

Hungagşadai spiiskenyyd

7 zyil. Hungagşadai spiiskenyyd bolbol gooroduudta azalşanai deputaadnarai goorodoi Soveedaar, rajoonuud bolbol xubaagdahan gooroduudta — rajoonoi Soveedaar; xydөө niutaguudta—xydөөgei (staniiciin, dereevenei, xuutoroi, kişlaagai, auulai) azalşanai depytaadnarai Soveedaar zoxioogdoxo johotoi.

8 zyil. Spiiske zoxiooxo yjede ali negen Soveedai teritoori deere (sag yrgelze bujuu sag zuura) huuza baigşa ba hungaltiin erxetei, hungalta bolxo yder arba naima naha xyrhen byxii graazdanuud bolbol hungagşadai spiiskede oruulagdaxa johotoi.

9 zyil. Syydei şiidxeberieer hunguuliiingaa erxii xahagdahan xynyyd bolbol tere şiidxeberi dotor hunguuliiinь erxii xahaxaar togtoogdohon bolzoroi torşo dotor ba myn togtomol xuuliiin zuramai johoor uxaamuutai (erjyy) geze oldohon xynyyd bolbol hungagşadai spiiskede oruulagdaxa johogyi.

10 zyil. Hungagşadai spiiskenyyd bolbol tus tus hunguuliiin tahaguud byride alfaavidai johoor zoxioogdozo, tereen deerenь hungagşiin obog, nere, esegiin nere, naha ba huuza baigaa gazariinь zaagdahan ba azalşanai deputaadnarai Soveedai tyryylegşiin ba sekretaariiin gar tabigdahan baixa.

11 zyil. Hungagşadai dotorhoo xenşji xadaa negenhee ylyy hunguuliiin spiiskede oruulagdaza bolxogyi.

12 zyil. Seregei xesegyydte ba seregei negedelnyydte alba xeze baigşa hungagşadai spiiskenyyd komaandovaniaar zoxioogdodog ba komandiir ba seregei komisaarai gar tabilgatai baixa. Bişe, seregei albajabuulagşanar bygede. baidag gazaraingaa hungagşadai spiiskede azalşanai deputaadnarai zoxixo Soveeduudaar oruulagdaxa johotoi.

13 zyil. Azalşanai deputaadnarai Soveed bolbol hungalta bolxohoo 30 xonog urid hungagşadai spiiskenyydii bygedeniitiin xaraxaar gazarta ylgexe gy, ali hungagşadaa ene spiiskenyydtei tanilsuulxa argii Soveedaigaa ger soo olgon xangaxa johotoi.

14 zyil. Spiiskenyydei bodoto ekzempliaarnuud bolbol azalşanai deputaadnarai Soveedta ba seregei xesegte bujuu seregei negedelnyydte xadagalagdaxa johotoi.

15 zyil. Hungagşadai spiiskiin tunxaglagdaxa ba hungaltiin yder xojoroi xoorondo өөriingөө baixa gazarii helgehen hungagşada azalşanai deputaadnarai zoxixo Soveed bolbol Centraalьna hunguuliiin komiisiin togtoohon foormoor „duugaa ygexe erxiinь batalahan ynemşelge“ ygexe ba hungagşadaingaa spiiske deere—„garaa“ geze temdeglexe johotoi; hungagşa bolbol sag yrgelze bujuu sag zuura baixa şine gazartaa niuuraingaa ynemşelgii ba myn „duugaa ygexe erxiinь batalahan ynemşelgөө“ xaruulaad hungagşadai spiiskede oruulagdaxa johotoi.

16 zyil. Hungagşadai spiiskede garhan (spiiskede oruulagdaagyi, spiiskehee xahagdahan, obogii, nerii, esegiin nerii buruu bişehen, hunguuliiingaa erxii xahagdahan xynyydii spiiskede buruugaar oruulhan) buruunuudai tuxai medyylgenyydii bolbol spiiske tunxaglahan azalşanai deputaadnarai Soveedta barixa johotoi.

17 zyil. Azalşanai depytaadnarai Soveedai gyisedxexe komiteed bolbol hungagşadai spiiskiin buruu tuxai orohon medyylge byxeniii gurban xonogoi bolzor soo xaraza yzexe ujalgatai.

18 zyil. Azalşanai deputaadnarai Soveedai gyisedxexe komiteed bolbol hungagşadai spiiskiin buruu bolhonoi tuxai medyylgenyydii yzexedөө, negen gebel, hungagşadai spiiskede şuxala zahabari oruulxa, yli gebel, terenei medyylgii xangangyi orxihon motiivuudiaigaa tuxai bişemel spraavka medyylge barigşada ygexe johotoi; medyylegşe bolbol azalşanai deputaadnarai Soveedai şiidxeberii zybşөөgөөgyi haa aradai syydte gomodol bariza şadaxa.

19 zyil. Aradai syyd bolbol gurban xonogoi bolzor soo, ydei neemel zasedaani deere medyylegşii ba Soveedai tylөөlegşii duudaza spiiskiin buruuji zaahan gomodolii yzөxe ba өөriingөө şiidxeberiii medyylegşede ba myn Soveedta dabdahi medeesexe ujalgatai. Aradai syydei şiidxeberi bolbol eseslen dyyrgedeg baixa.

III BYLEG.

Xolboonoi Soveedta ba Yndehetenei Soveedta hungaxa hunguuliiin ookruguud

20 zyil. SSSR ei Konstituuciin 34-dexi zyilei johoor, Xolboonoi Soveed bolbol SSSR-ei graazdanuudaar hunguuliiin ookruguud dotor hungagdaxa johotoi.

21 zyil. Xolboonoi Soveedta hungaxa hunguuliiin ookruguud bolbol ookrug byriin 300 mingan zontoi baixa priincebei johoor baiguulagdaxa. Xolboonoi Soveedta hungaxa hunguuliiin ookrug byri nege nege deputaadii elьgeexe johotoi.

22 zyil. SSSR-ei Konstituuciin 35-daxi zyilei johoor, Yndehetenei Soveed bolbol SSSR-ei graazdanuudaar, hunguuliiin ookruguud dotor hungagdaxa johotoi. Yndehetenei Soveedta hungaxa hunguuliiin ookruguud iime priincebeer baiguulagdaxa: Xolbooto respyyblike byride 25 ookrug, avtonoomito respyyblike byride 11 ookrug, avtonoomito mozo byride 5 ookrug ba yndehenei ookrug byride nege nege hunguuliiin ookrug baixa johotoi. Ydehetenei Soveedta hungaxa hunguuliiin ookrug byri nege nege deputaadii elьgeexe johotoi.

23 zyil. Xolboonoi Soveedii ba Yndehetenei Soveedii hungaxa hunguuliiin ookruguudii togtooxo jabadal bolbol SSSR-ei Jixedeede Soveedai Preziidiymeer erxilegdexe johotoi.

24 zyil. Xolboonoi Soveedta ba Yndehetenei Soveedta hungaxa hunguuliiin ookruguudai spiiske bolbol SSSR-ei Jixedeede Soveedai Preziidiymeer hungaltiin yderii togtooxo jabadaltai negen xamta tunxaglagdaxa johotoi.

IV BYLEG.

Hunguuliiin tahaguud

25 zyil. Hunguuliiin biyletieenyydii tuşaaza abxiin ba duunuudii tooloxiin tulada, hunguuliiin ookruguudta bagtagşa goorod ba rajoonuudai teritoori bolbol Xolboonoi Soveedta ba Yndehetenei Soveedta hungaxa hungaltiin aliaandaş adali xabaadaxa, hunguuliiin tahaguud bolgodon xubaagdaxa johotoi.

26 zyil. Hunguuliiin tahaguudii togtooxo jabadal bolbol gooroduudta—azalşanai deputaadnarai goorodoi Soveeduudaar, rajoondo xubaarilagdahan gooroduudta—azalşanai deputaadnarai rajoonoi Soveeduudaar, xydөө niutaguudta—azalşanai deputaadnarai rajoonoi Soveeduudaar erxilegdexe johotoi.

27 zyil. Hunguuliiin tahaguuudii togtooxo jabadal hungaltahaa tyryyn 45 xonoghoo dooşo bişe bolzorto erxilegdexe johotoi.

28 zyil. Xojor minganhaa ylyy bişe zontoi selьsoveedai teritoori bolbol erxebişe negen hunguuliiin ookrug bolxo johotoi. 500-haa abaad 2 minganhaa deeşe bişe zontoi stanlica, dereeven, kişlaag, auul byride tus tusagaar hunguuliiin tahag emxidxegdedeg baixa.

29 zyil. Diilenxidee zizexen huurinuudtai xoliin xoito ba zyyn rajoonuudta zuun xynhөө dooşo bişe zontoi hunguuliiin tahaguudii emxidxeze bolxo.

30 zyil. Xojor minganhaa deeşe huurin zontoi gooroduud, azyiledberiin pyynktenyyd, myn tere mete tosxonuud ba selьsoveeduudai teritoori bolbol hunguuliiin tahaguud bolzo xubaagdaxadaa, nege hunguuliiin tahagta 1500-2500 xynyyd xyrtexөөr bodogdon xubaagdaxa johotoi.

31 zyil. Seregei xesegyyd ba seregei negedelnyyd bolbol 50-haa dooşo bişe 1500-haa deeşe bişe hungagşadtai tusgaar hunguuliiin tahaguud bolzo, tere seregei xesegei gy, ali negedelei baihan gazarai hunguuliiin ookrugta oroxo baina.

32 zyil. Hungaltiin ydernyydte dalai deere jabaza baigaa 50-haa dooşo bişe hungagşadtai syydnenyyd bolbol tus syydniin bişegdehen niutagai hunguuliiin ookrugta bagtaxa, tus tusagaar hunguuliiin tahaguud bolzo şadaxa.

33 zyil. 50-haa dooşo bişe hungagşadtai bolьniicanuudai, naraialgiin gernyydei, sanatoorinuudai, invaliiduudai gernyydei dergede tus tusagaar hunguuliiin tahaguud togtoogdoxo johotoi

V BYLEG.

Hunguuliiin komiisuud

34 zyil. SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltii erxilexe Centraalьna hunguuliiin komiis bolbol oloniitiin organizaacanuudai ba azalşanai bylgemyydei tylөөlegşedhөө byridehen baixa ba hungaltiin yderii tunxaglaxatai negen xamta SSSR-ei Jixedeede Soveedai Preziidiymeer batalagdaxa johotoi.

35 zyil. Centraalьna hunguuliiin komiis bolbol tyryylegşe, tyryylegşiin orologşo, sekretaarь ba 12 geşyydtei iime sostaavtaigaar togtoxo baina.

36 zyil. Centraalьna hunguuliiin komiis bolbol:

a) „SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin tuxai dyrimii“-hungaltiin jabaza baixa yjede xazaiitagyi gyisedxexe jabadalii SSSR-ei byxii teritoori deere azaglaza baixa johotoi.

b) hunguuliiin komiisuudai buruu jabuulgiin tuxai orohon gomodolnuudii şalgan yzeze, tere gomodolnuudai tuxai eseslen dyyrgexe şiidxeberinyydii gargaza baixa;

c) hunguuliiin xairsaguudai dyrse xebyydii, „duugaa ygexe erxii batalaxa ynemşelgiin“ foormii, hunguuliiin biyletieenyydii ba tedenei konveertanuudai foormii ba yngii, hungagşadai spiiskiin foormii, toololgiin protokolooi foormii, hungagdahanai tuxai ynemşelgenyydei foormii zoxioon togtooxo;

ç) SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungagdahan deputaaduudii byridxelde abxa;

d) Hungaltanuudai xereg xytelberii Xolboonoi Soveedai ba Yndehetenei Soveedai mandaatna komiisuudta tuşaaza ygexe.

37 zyil. Xolbooto respyyblike, avtonoomito respyyblike avtonoomito mozo ba yndehenei ookruguud byride Yndehetenei Soveedta hungaxa xolbooto respyybliikiin, avtonoomito respyybliikiin, avtonoomito moziin ba yndehetenei ookrugai hunguuliiin komiisuud togtoxo johotoi.

38 zyil. Yndehetenei Soveedta hungaxa hunguuliiin komiisuud bolbol oloniitiin organizaacanuudai ba azalşanai bylgemyydei tylөөlegşedhөө baiguulagdaza ba hungaltahaa tyryyn 50 xonoghoo dooşo bişe bolzorto Xolbooto respyyblikenyydei ba avtonoomito respyyblikenyydei Jixedeede Soveeduudai Preziidiymyydeer, avtonoomito mozonuudai ba yndehetenei ookruguudai azalşanai deputaadnarai Soveeduudaar batalagdaxa baina.

39 zyil. Yndehetenei Soveedta hungaxa Xolbooto respyybliikiin, avtonoomito respyybliikiin, avtonoomito moziin ba yndehetenei ookrugai hunguuliiin Komiisuud bolbol tyryylegşe, tyryylegşiin orologşo, sekretaarь ba 6—10 geşyydtei iime sostaavtaigaar byriden togtoxo baina.

40 zyil. Xolbooto respyybliikiin, avtonoomito respyybliikiin, avtonoomito moziin ba yndehetenei ookrugai Yndehetenei Soveedta hungaxa hunguuliiin komiisuud bolbol:

a) Yndehetenei Soveedta hungaxa hungaltiin jabaza baixa yjede „SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin tuxai dyrimii „xazaiitagyi gyisedxexe jabadalii respyybliikiin, avtonoomito moziin, yndehetenei ookrugai teritoori deere azaglaza baixa;

b) Yngehetenei Soveedta hungaxa hungalta tuşaa bolhon buruu jabuulgiin tuxai gomodolnuudii şalgan yzeze baixa.

41 zyil. Xolboonoi Soveedta hungaxa hungaltiin Ookruguud byxende Xolboonoi Soveedta hungaxa Ookrugai hunguuliiin komiis bii bolgogdoxo.

42 zyil. Xizaar ba mozo bolzo xubaagdadag respyyblikenyydte Xolboonoi Soveedta hungaxa Ookrugai hunguuliiin komiisuud bolbol oloniitiin organizaacanuudai ba azalşanai bylgemyydei tylөөlegşedhөө byrideze, hungaltahaa tyryyn 55 xonoghoo dooşo bişe bolzorto azalşanai deputaadnarai xizaarai ba moziin Soveeduudaar batalagdaxa, xizaar ba mozo bolzo xubaagdaggyi respyyblikenyydte—respyyblikenyydei Jixedeede Soveeduudai Preziidiymyydeer batalagdaxa.

43 zyil. Xolboonoi Soveedta hungaxa Ookrugai hunguuliiin komiis bolbol tyryylegşe, tyryylegşiin orologşo, sekretaarь ba 8 geşyydtei iime sostaavtaigaar byriden togtoxo.

44 zyil. Xolboonoi Soveedta hungaxa Ookrugai hunguuliiin komiis bolbol:

a) hunguuliiin tahaguudii azalşanai deputaadnarai Soveeduudai gyisedxexe komiteeduudai zyghөө sag soonь emxilen togtooxo jabadalii azaglaza baixa;

b) hungagşadai spiiskenyydii sag soonь zoxioozo, bygedeniitiin sonosxol bolgon tunxaglaxa jabadalii azaglaza baixa.

c) SSSR-ei Konstituuciin ba „SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungalta tuxai dyrimei“ eriltenyydei johoor Xolboonoi Soveedta oruulxaar tabigdahan deputaadnarai kandidaaduudii byridxelde abza baixa;

ç) tahagai hunguuliiin komiisuudii Xolboonoi Soveedta hungaxa hungaltiin biyletieenyydeer ba togtoomol foormotoi konveertnuudaar xangaxa!

d) duunuudai toololgo yiledexe ba ookrugai hunguuliiin rezylьtaadii todolon gargaxa;

e) hunguuliiin xereg xytelberiii Centraalьna hunguuliiin komiista xyrgexe;

f) hungagdahan deputaadta hungagdahanaiinь tuxai ynemşelge ygexe.

45 zyil. Yndehetenei Soveedta hungaxa hungaltiin Ookrug byride Yndehetenei Soveedta hungaxa Ookrugai hunguuliiin komiis bii bolgogdoxo.

46 zyil. Yndehetenei Soveedta hungaxa Ookrugai hunguuliiin komiisuud bolbol oloniitiin organizaacanuudai ba azalşanai bylgemyydei tylөөlegşedhөө byridexe ba hungaltahaa tyryyn 50 xonoghoo dooşo bişe bolzorto xolbooto ba avtonoomito respyyblikenyydei Jixedeede Soveeduudai Preziidiymyydeer ba avtonoomito mozonuudai azalşanai deputaadnarai Soveeduudaar batalagdaxa.

47 zyil. Yndehetenei Soveedta hungaxa Ookrugai hunguuliiin komiis bolbol tyryylegşe, tyryylegşiin orologşo, sekretaarь ba 8 geşyydtei—iime sostaavtaigaar byriden togtoxo.

48 zyil. Yndehetenei Soveedta hungaxa Ookrugai hunguuliiin komiis bolbol:

a) SSSR-ei Konstituuciin ba „SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungalta tuxai dyrimei“ eriltenyydei johoor Yndehetenei Soveedta oruulxaar tabigdahan deputaadnarai kandidaaduudii byridxelde abza baixa;

b) Yndehetenei Soveedta hungaxa togtoomol foormotoi hunguuliiin biyletieenyydeer tahagai hunguuliiin komiisuudii xangaxa;

c) duunuudai toololgo yiledexe ba ookrugai hungaltiin rezylьtaadii todolon gargaxa;

ç) hunguuliiin xereg xytelberiii Centraalьna hunguuliiin komiista xyrgexe ba myn tereşelen Yndehetenei Soveedta hungaxa xabaata respyybliikiin hunguuliiin komiista gy, ali Yndehetenei Soveedta hungaxa avtonoomito moziin hunguuliiin komiista xyrgexe;

d) hungagdahan deputaadta hungagdahanai tuxai ynemşelge ygexe.

49 zyil. Tahagai hunguuliiin komiisuud bolbol oloniitiin organizaacanuudai ba azalşanai bylgemyydei tylөөlegşenyydhөө baiguulagdaza, goorod gazarta azalşanai deputaaduudai goorodoi Soveeduudaar, rajoonuud bolzo xubaagdahan gooroduudta—azalşanai deputaadnarai rajoonoi Soveeduudaar, xydөө gazarnuudta—azalşanai deputaadnarai rajoonoi Soveeduudaar, hungaltahaa tyryyn 40 xonoghoo dooşo bişe bolzorto batalagdaxa.

50 zyil. Tahagai hunguuliiin komiis bolbol tyryylegşe, tyryylegşiin orologşo, sekretaarь ba 4—8 geşyydtei iime sostaavtaigaar byriden togtoxo.

(Yrgelzelelenь 3 doxi niuurta).

SSSR-ei JEXEDEEDE SOVEEDTA HUNGAXA HUNGALTIIN TUXAI DYRIM

(Yrgelzelel)

51 zyil. Tahagai hunguuliiin komiis bolbol:

a) hunguuliiin tahag sooxi hunguuliiin biyletieenyydii ıaza abxa;

b) Xolboonoi Soveedai ba Yndehetenei Soveedai depu-ınarai hungaltada orohon kandidaad byride ygtehen nuudii toolon byridxexe;

c) hungaltiin xereg xytelberiii Xolboonoi Soveedta hun-ı Ookrugai hunguuliiin komiista ba Yndehetenei Soveedta ȝaxa Ookrugai hunguuliiin komiista tus tustanь tuşaaxa.

52 zyil. Centnaalьna hunguuliiin komiisai, Yndehetenei ɛedta hungaxa respyyblikiin hunguuliiin komiisai, Yndehe-l Soveedta hungaxa avtonoomito mozonuudai ba yndehe-l Ookruguudai hunguuliiin komiisuudai, Xolboonoi Soveedta 'ndehetenei Soveedta hungaxa Ookrugai hunguuliiin ko-uudai, myn negen adali tahagai hunguuliiin komiisuudai daaninuud bolbol xerbee komiisai byxii sostaavai xaxad-jixenxinь suglaraa haa xysendөө orobo geze toologdoxo.

53 zyil. Hunguuliiin komiisuud dotor xamag bygede asuu-ıud bolbol jyriin olonxi duugaar şiidxegdedeg baixa; duu-l tensee haa tyryylegşiinь duugaa ygehen tala diilexe.

54 zyil. Jixedeede Soveedta hungaxa hungalta yiledxe laltai xolbogdohon gargaşanuud bolbol gyrenei zөөrieer exe.

55 zyil. Centraalьna hunguuliiin komiis, Yndehetenei ɛdta hungaxa respyyblikiin hunguuliiin komiisuud, Ynde-ıei Soveedta hungaxa avtonoomito moziin ba yndehetenei 'uguudai hunguuliiin komiisuud, Xolboonoi Soveedta hun- Ookrugai hunguuliiin komiis; Yndehetenei Soveedta hunga-)okrugai hunguuliiin komiis ba tahagai hunguuliiin komii- bolbol Centraalьna hunguuliiin komiisuudai togtoohon gai johoor xegdehen өөre-өөriin tamgatai baixa.

VI BYLED.

ЅR-ei Jixedeede Soveedai deputaadta kandidaaduudii tabixa zuram

56 zyil. SSSR-ei Jixedeede Soveedta kandidaaduudii tabi-:xe bolbol SSSR-ei Konstituuciin 141-dexi zyilei yndehөөr itiin organizaacanuudta ba azalşanai bylgemyydte ygten agdaxa gexede: komuniis paartiiin organizaacanuudta, pro-naalьna sojuuzuudta, kopeıatiivuudta, zaluuşuulai organi-ımuudta, sojol bolbosoroloi bylgemyydte ba xuuliaar tog-ɔn zuramai johoor dansada orohon busa organizaacanuudta ‹e johotoi.

57 zyil. Kandidaaduudii oruulxa erxii oloniitiin organizaa-udai ba azalşanai bylgemyydei Centraalьna oorganuud yn tedenei respyyblikiin, xizaarai, moziin ba rajoonoi oorga-l, myn tereşelen xydelmerişen ba albaxaagşadai niitiin suglaa-l yiledberiiingөө gazarnuudaaraa, ulaanseregyyd-seregeingee gyydeeree, myn tariaaşanai niitiin suglaanuud—kolxoozuu-ıa, sovxoozuudai xydelmerişen ba albaxaagşad—sovxoo-aaraa bejelyylen gyisedxexe.

58 zyil. Deputaadta oruulxaar tubigdahan kandidaaduud ol Xolboonoi Soveed ba Yndehetenei Soveedta hungaxa ugai hunguuliiin komiisuudai geşyyd, myn deputaadai lidaadta oruulxaar tabigdahan ookrug sooxi tahagai komii ai geşyyn baiza bolxogyi.

59 zyil. SSSR-ei Jixedeede Soveedai deputaadta kandi-luudii tabihan oloniitiin organizaaca ba azalşanai bylgem ɜn hungaltahaa tyryyn 30 xonoghoo dooşo bişe bolzorto ɔoonoi Soveedta hungaxa Ookrugai hunguuliiin komiista gy, Yndehetenei Soveedta hungaxa Ookrugai hunguuliiin ko-ta zoxixo şatiinь damzuulan deputaadta oruulxaar tabihan lidaaduudaa dansaluulxa ujalgatai.

60 zyil. Xolboonoi Soveedta hungaxa ba Yndehetenei eedta hungaxa Ookrugai hunguuliiin komiisuud xadaa ıiitiin organizaacanuudaar ba azalşanai bylgemyydeer R-ei Jixedeedee Soveedai deputaadnarta oruulxaar tabigda- byxii kandidaaduudii SSSR-ei Konstituuciin ba „SSSR-ei ɜdeede Soveedta hungaxa hungaltiin tuxai dyrimei" byxii :enyydii saxin dansalaxa ujalgatai.

61 zyil. SSSR-ei Jixedeede Soveedai deputaadnarta kan-ıadii oruulxaar tabihan oloniitiin organizaacanuud ba azal-ai bylgemyyd xadaa Ookrugai hunguuliiin komiista dooro dagdahan dokymeentnyydii xyrgexe ujalgatai:

a) deputaadnarta kandidaadii oruulxaar tabihan suglaanai uu zasedaaniiin Preziidiymei geşyydei gar tabilgatai proto-ıl, tede geşyydei naha, huudag niutag, myn kandidaadii than organizaaciin nerii zaaza, suglaan bujuu zasedaaniiin hon gazar, sag ba, suglaaşanai tooji zaaza bişexehee gadana, ıutaadta oruulxaar tabigdahan kandidaadai obog, nere, ese-ı nere, naha, huudag niutag, partiijna baidal ba xedeg azalii orxoilon xabsargaxa johotoi;

b) tabihan organizaaciin zyghөө tus hunguuliiin ookrug ı balotirovaalagdaxii zybşөөze bişehen, deputaadta oruul-ır tabigdahan kandidaadai medyylge.

62 zyil. SSSR-ei Jixedeede Soveedta oroxo deputaadai ıdidaad xadaa imagta gansal ookrug soo hungagdaza bolxo.

63 zyil. Deputaadta oruulxaar tabihan kandidaadii Xol-ɔnoi Soveedta hungaxa Ookrugai komiisai zyghөө dansalaxaa ıa haanь Centraalьna hunguuliiin komiista gomodozo bolxo; ıtraalьna hunguuliiin komiisai şiidxeberi bolbol eseslen dyyr-ıeg baixa.

64 zyil. Deputaadta oruulxaar tabihan kandidaadii Ynde-ıenei Soveedta hungaxa Ookrugai komiisai zyghөө dansala-ı arsaa haanь xolboonoi, avtonoomito respyyblikiin, avtonoo-to moziin hunguuliiin komiista xojor xonogoi bolzor soo ımodozo bolxo, tiigeed edenei şiidxeberiii Centraalьna hun-ıliiin komiista gomodozo bolxo, Centraalьna hunguuliiin ıiisai şiidxeberi bolbol eseslen dyyrgedeg baixa.

65 zyil. SSSR-ei Jixedeede Soveedai deputaadta oruul-ıt tabigdaza dansalagdahan kandidaad byriiin obog, nere, ıgiiı nere, naha, xedeg azal, partiijna baidal, myn kandidaa-dii tabihan oloniitiin organizaaciin nere bolbol zoxixo şatiinь damzuulan Xolboonoi Soveedta hungaxa Ookrugai komiisaar ba Yndehetenei Soveedta hungaxa Ookrugai komiisaar hun-guuliiin bolxohoo tyryyn 25 xonoghoo dooşo bişe bolzorto tunxaglagdaxa johotoi.

66 zyil. SSSR-ei Jixedeede Soveedai deputaadta oruul-xaar tabigdaza dansalagdahan byxii kandidaaduud bolbol hun-galtiin biyletieen soo zaa bol bagtan oroxo johotoi.

67 zyil. Xolboonoi Soveedta hungaxa Ookrugai komiis ba Yndehetenei Soveedta hungaxa Ookrugai komiis SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltahaa tyryyn 15 xonog-hoo dooşo bişe bolzorto hunguuliiin biyletieenyydii xeblyyleed, byxii tahagai hunguuliiin komiisuudta elьgeexe ujalgatai.

68 zyil. Hunguuliiin biyletieen bolbol zoxixo hunguuliiin-gaa Ookrug sooxi zonoi xelenyyd deere xeblegdexe johotoi.

69 zyil. Hunguuliiin biyletieen bolbol Centraalьna hun-guuliiin komiisai togtoohon foormoor ba byxii hungagşadii hunguuliiin biyletieeneer xangaza şadaxaar tootoi xeblegdexe johotoi.

70 zyil Ookrugai hunguuliiin komiista dansaluulagdahan kandidaaduudii tabihan organizaaca byride ba myn SSSR-ei grazdaniiin byride SSSR-ei Konstituuciin 125-daxi zyilei johoor tere kandidaadaigaa tylөө suglaan, xeblel ba ondooş argaar jamarş haadgyi agitaacalaxa erxe ygten xanxagdaxa baina.

VII BYLEG

Hungaltiin zuram

71 zyil. SSSR-ei Jixedeede Soveedii hungaxa hungaltii byxii SSSR-te jyrenxii negen yderei torşo soo xexe.

72 zyil. SSSR-ei Konstituuciin 54-dexi zyilei johoor hun-galtiin bolxohoo tyryyn 2 harahaa dooşo bişe bolzorto SSSR-ei Jixedeede Soveedii hungaxa yderii SSSR-ei Jixedeede Sovee-dai Preziidiymeer togtooxo johotoi. Hungalta bolbol xydelme-rigyi yder bolxo johotoi.

73 zyil. Tahagai hunguuliiin komiis bolbol hungaltiin bol-xohoo tyryyn 20 xonogoi torşo dotor yder byri hungaltiin bol-xo yderei ba hungalta bolxo gazarai tuxai hungagşadtaa zar-ladag bujuu jamar negen argaar yrgen tunxag gargadag baixa

74 zyil. Hungagşadai zyghөө duugaa ygexe jabadal xa-daa hungaltiin yderei yglөөnei 6 çaashaa hyniiin 12 çaas xyr-ter bolxo johotoi.

75 zyil. Hungaltiin bolxo yder yglөөnei 6 çaasta Taha-gai hunguuliiin komiisai tyryylegşe bolbol komiisaingaa ge-şyydtei baiza, hunguuliiingaa xairsagii ba togtoogdohon foormiin johoor beledxegdehen hungagşadaigaa spiiskii şalgaza yzexe, tereneigee hyyleer xairsagaa xaaza, komiisaingaa tamagaar ta-magalaad, hungagşadaa hungalta xegtii geze urixa johotoi.

76 zyil. Hungagşad byri duugaa ygexiin tulada hungaltiin gerte jireze, bejeeree duugaa ygexe, tiixedee hungagşad bol-bol hunguuliiin biyletieeniii konveert soo xeze niaagaad, hun-guuliiin xairsag oruu xeze duugaa ygexe johotoi.

77 zyil. Hungalta xexe ger soonь hungaltiin biyletiee-nyydii gyisedxexe tusgaar tahalga gargagdaxa johotoi tere tahalga soonь hungaltiin yjede hungagşadhaa bişe xenş, myn Tahagai hunguuliiin komiisai geşyydş baiza bolxogyi, xoriuul tai baixa: biyletieeniii gyisedxexe tahalgada negen dor xeden hungagşadii oruulxa haa tere tahalganь negen dor oruulxa hun-gagşadai toogoor tus tustan tahalgaar bujuu şiirmeer tahalag-dahan baixa johotoi.

78 zyil. Hunguuliiin gerte jirehen hungagşa bolbol Ta-hagai hungaltiin komiisai sekretaarьta paasportaa gy, kolxoo zoingoo kniizkii gy, profsojuuzaingaa bileedii gy, ali ondoo, niuuraigaa ynemşelgii yzyylze, hungagşadai spiiske deere şal-gagdaza, temdeg xegdehenei hyyleer hunguuliiin biyletieenь ba togtoohon majagai konveert abxa johotoi.

79 zyil. „SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin dyrmei" 15-daxi zyilei johoor hunguuliiin gerte jiregşedii „hungalta xexe erxii batalahan ynemşelgetei" tusgaar spiiskede bişeze, ene spiiskenь hungagşadai spiiskede xabsargagdaxa johotoi.

80 zyil. Hunguuliiin biyletieeniii gyisedxexe tahalga soo orohon hungagşa bolbol hunguuliiin biyletieen byride duugaa ygexe xyneigөө obogii ylөөze, bişenyydiinь zuraxa johotoi; biy-letieenyydee konveert soogoo xeze niaagaad, Tahagai hunguu-liiin komiisai baidag tahalgada orozo, hunguuliiingaa biyle-tieentei konveertii hunguuliin xairsag uruu tabixa johotoi.

81 zyil. Yseg bişeg medexegyin gy, ali jamar negen er xeten dutuutai deerehee hunguuliiin biyletieeniii gyisedxeze şadaxagyi hungagşad baigaa haa, hunguuliiin biyletieeniii gyi-sedxexe tahalga soo oroxodoo, hunguuliiingaa biyleteeniii gyisedxyylxiin tulada ali duratai ondoo negen hungagşii urixa erxetei baixa.

82 zyil. Hungaltiin yjede hunguuliiin ger soo hungalta tuxai jamarş agitaaca jabuulagdaza bolxogyi baixa johotoi.

83 zyil. Komiisai tyryylegşe bolbol hunguuliiin ger soo zuramtai bailgaxa xariuusalgatai ba ene tyryylegşiin zaxiraltii tende baigşad bygede dyyrgexe ujalgatai baixa johotoi.

84 zyil. Hungaltiin yderei hyniiin 12 çaasta Tahagai hunguuliiin komiisai tyryylegşe bolbol duu ygelgiin jabadalii dyyrbe geze sonosxood, hungaxa xairsagaa neexe jabadalda oroxo johotoi.

VIII BYLEG.

Hungaltiin rezylьtaadii todorxoiloxo jabadal

85 zyil. Tahagai hunguuliiin komiisai duunuudii toolozo baihan gerte, duu toololgiin yjede oloniitiin organizaacanuudai ba azalşanai bylgemyydei zyghөө tusxai etigemzetei tylөөleg-şed ba myn tereenşelen xebielei tylөөlegşed bailsaxa erxetei.

86 zyil. Tahagai hunguuliiin komiis bolboi xairsagii nee-geed, ygtehen konveertnuudai tooji duu ygelgede xabaadahan niuurnuudai tootoi sasuulaza yzөөd, sasuulalgiingaa rezylьtaa-dii protokooldo bişexe johotoi.

87 zyil. Tahagai hunguuliiin komiisai tyryylegşe bolbol konveertii zadalaza, Tahagai hunguuliiin komiisai byxii geşyy-dei baixada biyletieen byride ygtehen duu ygelgiin rezylьtaa-dii tunxaglaxa johotoi.

88 zyil. Xolboonoi Soveedta ba Yndehetenei Soveedta hungaxa hungaltiin duu ygelgiin rezylьtaad bolbol tus tustanь bişegdexe johotoi.

89 zyil. Komiisai sekretaarь ba tusxai etigemzelegdehen Tahagai hunguuliiin komiisai geşyyd bolbol deputaadta oruul-xaar tabigdahan kandidaad byriiin nege nege toololgiin xuu-daha zoxioozo, xojor xojor xeseg bişexe johotoi.

90 zyil. Xysegyi geze toologdoxo biyletieenyyd:

a) togtoomol xeb ba yngehөө ondoo;

b) konveertgyigөөr ygtehen gy, ali ondoo majagtai kon-veert soo ygtehen;

c) hungagdaza baigaa deputaadnarai toohoo olon kan-didaaduudtai.

91 zyil. Hunguuliiin biyletieeniii xysegyi geze hezeg tyrөө geeşegşe haanь ene asuudal xadan Tahagai hunguuliiin komii-saar, duu ygelgiin johoor şiidxegdeed, protokooldo temdeg-legdexe johotoi.

92 zyil. Tahagai hunguuliiin komiis bolbol togtoomol xe-beer 3 xeheg duu ygelgiin protokool zoxiooxo johotoi, ene protokooldonь Tahagai hunguuliiin komiisai byxii geşyydei ba myn erxebişe tyryylegsiin ba sekretaariin gar tabigdaxa johotoi.

93 zyil. Tahagai hunguuliiin komiisai duu ygelgiin proto-kool soo zaagdaxa zyilnyyd:

a) duu ygelgiin exilhen ba dyyrhen sag;

b) hungagşadai spiiskiin johoor duugaa ygehen hungag-şadai too;

c) „duu ygexe erxii batalahan ynemşelgiin" johoor duu-gaa ygehen hungagşadai too;

ç) ygtehen konveertnuudai too;

d) tahagai hunguuliiin komiista ygtehen medyyigenyydei ba gomodolnuudai tobşoxon udxa ba Tahagai hunguuliiin komiisai abhan togtoomzonuud;

g) kandidaad byride ygtehen duunuudii toolohon rezylь-taaduud.

94 zyil. Duu toololgo ba protokool zoxioolgiin dyyrhe-nei hyyleer komiisai tyryylegşe bolbol komiisai byxii geşyydei baixada duu ygelgiin rezylьtaaduudii sonosxoxo johotoi.

95 zyil. Tahagai hunguuliiin komiisai zoxioohon, duu ygelgiin protokooloi nege ekzempliaaranь Xolboonoi Soveed-ta hungaxa deputaadai kandidaaduudai 2 ekzempliaar toolol-giin xuudahatai xamta 24 çaasai torşo soo Xolboonoi Soveedta hungaxa, Ookrugai hunguuliiin komiista zoriuutaar jabuulag-daxa johotoi; Tahagai hunguuliiin komiisai zoxioohon, duu ygelgiin protokooloi xojordoxi ekzempliaaranь Yndehetenei Soveedta hungaxa deputaadai kandidaaduudai 2 ekzempliaar toololgiin xuudahatai xamta 24 çaasai torşo soo Yndehetenei Soveedta hungaxa. Ookrugai hunguuliiin komiista zoriuutaar jabuulagdaxa johotoi.

96 zyil. Hunguuliiin byxii biyletieenyydei xysetei ba xy-segyiji tus tustanь (Xolboonoi Soveediinxiii ba Yndehetenei Soveediinxiii ami amindanь) Tahagai hunguuliiin komiisai ta-magaar tamagalaad duu ygelgiin protokooloi gurbadaxi ekzem-pliaar ba tamagatajaa xamta Tahagai hunguuliiin komiisai tyryylegşe bolbol goorodoi ba—azalşanai deputaadnarai goorodoi Soveeduudta, rajoon bolxo xubaagdahan goorodnuudta haa—azalşanai deputaadnarai rajoonoi Soveeduudta, xydөө niu-tagnuudta haa—azalşanai deputaadnarai rajoonoi Soveeduudta tuşaan ygeze xadagaluulxa johotoi.

97 zyil. Ookrugai deputaadnarai mandaaduudii SSSR-ei Jixedeede Soveedai batalatar hunguuliiin biyletieenyydii xada-galaxa ujalga azalşanai deputaadnarai Soveeduudta daalgagda-xa

98 zyil. Ookrugai hunguuliiin komiis bolbol, Tahaguudai hunguuliiin komiisuudai xyrgehen protokoolnuudai yndehөөr duunuudii toolodog baixa.

99. zyil. Ookrugai hunguuliiin komiisai duunuudii toolozo baihan gerte, duu toololgodo bailsaxiin tulada niitiin organi-zaacanuud ba azalşan zonoi tylөөlhen tusxai tylөөlegşed, myn tereenşelen xeblel gazeetanuudai tylөөlegşed bailsaxa erxetei.

100. zyil. Ookrugai hunguuliiin komiis bolbol kandidaad byride 2 xeheg byridxelei xuudahanuudii zoxioogood, depy-taadta hungalganda kandidaad byride ygtehen duunuudai tooji bişedeg baixa.

101. zyil. Ookrugai hunguuliiin komiis bolbol duu ygel-giin 2 xeheg protokool zoxiooxo, tere protokooldonь Ookru-gai hunguuliiin komiisiin byxii geşyyd, tedentei xamta tyryy-legşe sekretaarь xojoroi erxebişe garnuud tabigdahan baixa jo-hotoi.

102 zyil Ookrugai hunguuliiin komiisai protokool soo zaagdaxa johotoi zyilnyyd:

a) Ookrug sooxi hungagşadai xamta too;

b) duu ygelgede xabaadaisahan hungagşadai xamta too;

c) deputaadta hungalganda kandidaad byride ygtehen duunuudai too;

ç). Ookrugai hunguuliiin komiisadı ygtehen medyyige-nyyd ba gomodolnuudai, myn Ookrugai hunguuliiin komiisiin abhan togtoomziin tobşoxon udxa bişegdexe johotoi.

103 zyil. Duunuudii toolozo dyyrgehenhөө xoişo 24 çaas haa xozom bişe Xolboonoi Soveedta ba Yndehetenei soveed-ta hungaxa Ookrugai hunguuliiin komiisai tyryylegşe bolbol protokooloi negedexi xeheegii byridxelei xuudahatai xabsaruu lan tamagalaad Centraalьna hunguuliiin komiista ba protokoo-loi xojordaugaar xehegii xolbooto respyyblikenyydei, avtonoom-to respyyblikenyydei, avtonoomito mozonuudai Yndehetenei So-veedta hungaxa hunguuliiin komiista zoriuutaar elьgeexe ujalgatai.

(Tygesxelenь 4-doxi niuurta)

SSSR-ei JIXEDEEDE SOVEEDTA HUNGAXA HUGALTIIN TUXAI DYRIM

Tygesxel.

104 zyil. Ynen geze toologdohon ba Ookrug sooxi diilenxi olon duunuudii abhan (byxii duunuudai xaxadhaanь ylyyji) SSSR-ei Jixedeede Soveedai deputaadai kandidaad bolbol hungagdaba geze toologdodog baixa.

105 zyil. Xolboonoi Soveedta hungaxa Ookrugai hunguuliiin komiisai tyryylegşe bolbol protokool deere garaa tabihanaigaa hyyleer hungaltiin rezylьtaadii sonosxood, Xolboonoi Soveedai deputaadta hungagdahan kandidaadta hungagdahanaiь tuxai ynemşelge ygedeg baixa.

106 zyil. Yndehetenei Soveedta hungaxa Ookrugai hunguuliin komiisiin tyryylegşe bolbol protokool deere garaa tabihanaigaa hyyleer hungaltiin rezylьtaadii sonosxood, yndehetenei Soveedai deputaadta hungagdahan kandidaadta hungagdahanaiь tuxai ynemşelge ygedeg baixa.

107 zyil. Negeş kandidaadanь diilenxi olon duunuudii abaagyi haanь, Ookrugai hunguuliiin komiis encenei tuxai protokool soogoo tusgaar temdegleed Centraalьna hunguuliiin komiista ba respyybliikiin, avtonoomito moziin, yndehenei Ookrugai Yndehetenei Soveedta hungaxa hunguuliiin komiista medeesexetei xamta, egee olon dunuudii abhan xojor kandidaaduudai daxin balotiroovko sonosxozo, myn hungaltiin exin tyryyn yngerhenhee xoişo xojor doloon xonogoi bolzorhoo xozomduulangyi daxin balotiroovko xexe yderii sonosxoxo.

108 zyil. Ookrug sooxi hungaxa erxetei hungagşadai xaxad xubihaa yseeniinь duugaa ygehen baigaa haanь Xolboonoi Soveedta gy ali YndeheteneiSoveedta hungaxa Ookrugai hunguuliiin komiis bolbol eneenei tuxai protokool dotoroo tusgaar temdegleed, Centraalьna hunguuliiin komiis ba Yndehetenei Soveedta hungaxa respyybliikiin ba avtonoomito moziin hunguuliiin komiisuudta medeesexe, zygeer, iime baidal deerehee Centraalьna hunguuliiin komiis bolbol, exin hungaltahaa xoişo xojor nedeeliiin bolzorhoo xozomduulangyi hunguuliii şineer zarlaxa johotoi baina.

109 zyil. Deputaadnarai kandidaadnuudii daxin balotiroovkalxa jabadal, myn tereenşelen ynen bişe geze toologdohon hungaltanuudii helgehen şine hungalta bolbol exin hungaltada zoxioogdohon hungagşadai spiiskeer, „SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa tuxai dyrimtei" dyyren zoxixoor yngergegdexe johotoi.

110 zyil. SSSR-ei Jixedeede Soveedai sostaavhaa deputaadai garaa haanь SSSR-ei Jixedeede Soveedai preziidiym bolbol, tus deputaadai SSSR-ei Jixedeede Soveedai sostaavhaa garhanai hyyleer xojor hariin bolzorhoo xozomduulangyi şine deputaadii hungaxa bolzorii tere hunguuliiinь Ookrugta sonosxodog baixa.

111 zyil. Jamar negen etegeed baalalta, mexelelge zanalga ba edişe gam. argaar SSSR-ei grazdaniinai SSSR-ei Jixedeede soveedta hungaxa ba hunguulxa erxejee bejelyylxedenь haad xebel 2 zileer syleegee xahuulan xeheegdexe baina.

112 zyil. Hunguuliiin dokymeentnuudii buruu bolgon zoxioozo xehen ba medeheer baiza duunuudii buruugaar toolohon Soveedai tuşaalta niuur gy ali hunguuliiin komiisai geşyyn bolbol 3 zil xyrter erxejee xahuulxaar xeheegdexe baina.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai tyryylegşe
M. KALIININ.
SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai sekretaarь
A. GOORKIN.

Moskvaa, Kreemlь.
1937 onoi ijyyliin 9.

ISPAANIDAXI FROONTNUUD DEERE

Centraalьna froont

Ispaaniin oborooniin ministeerstviin ijyyliin 7-do tolilohon medeesexei johoor, Bryyntii ezelhen respyybliikiin seregyydii yimyyleeşed gederge ataakalhan bolboş, respyybliikinxidei ezelhen teritoorihoo gansaş alxa gazar ezemden abxa şadabagyi. Respyybliikiin seregyyd, dobtolgojoo yrgelzelyylze şine poziicanuudii ezelen Gvardarama myrenei saada ergide garba. Tereentei xamta, Sesoon şiglen jabaa respyybliikiin xesegyyd ygleegyyr şinenyyd poziicanuudii ezelbe. Iime bolxodoo respyybliikiin seregyyd bolbol ertede ezelhen poziicanuudaa ijyyliin 7-do garhaa aldangyi ygleegyyrinь byrі şine poziicanuudii nemeze ezelhen baina. Respyybliikiin seregyydii ezelhen poziicanuudhaanь zailuulxa gehen yimyyleeşedei hedelge bytebegyi.

Respyybliikiin aviaaca bolbol Madriid toironxi byxii seektornyydte imagta jixe eiibxi gargaba gehe Ispaaniiin oboroonii ministeerstviin ijyyliin 7-noi medee soo zaagdana. Eneentei daşaramduulan Reiter aagenstviin Madriidai korrespondeentiin temdeglehenь xadaa yimyyleeşed, „eneenhee urda yzeegyi şanga agaarai dobtolgodo orobo". Respyybliikiin 9 boombodogşo samolioodud Retamareooda ba Baodiilьjada (Kasa de kampaas geze paarkiin baruun tee) yimyyleeşedei poziicii ataakalba geze „Taajms" gazeetiin Valeensiiin korrespondeent medeesene. Ene operaaca xexedee negе faşiis istrebiitelii unagaaba. Respyybliikiin boombodogşo samolioduudai baha ondoo eskadriilь Navaalь Gameelьda yimyyleeşedei pozicii xojor daxin ataakalhan baina.

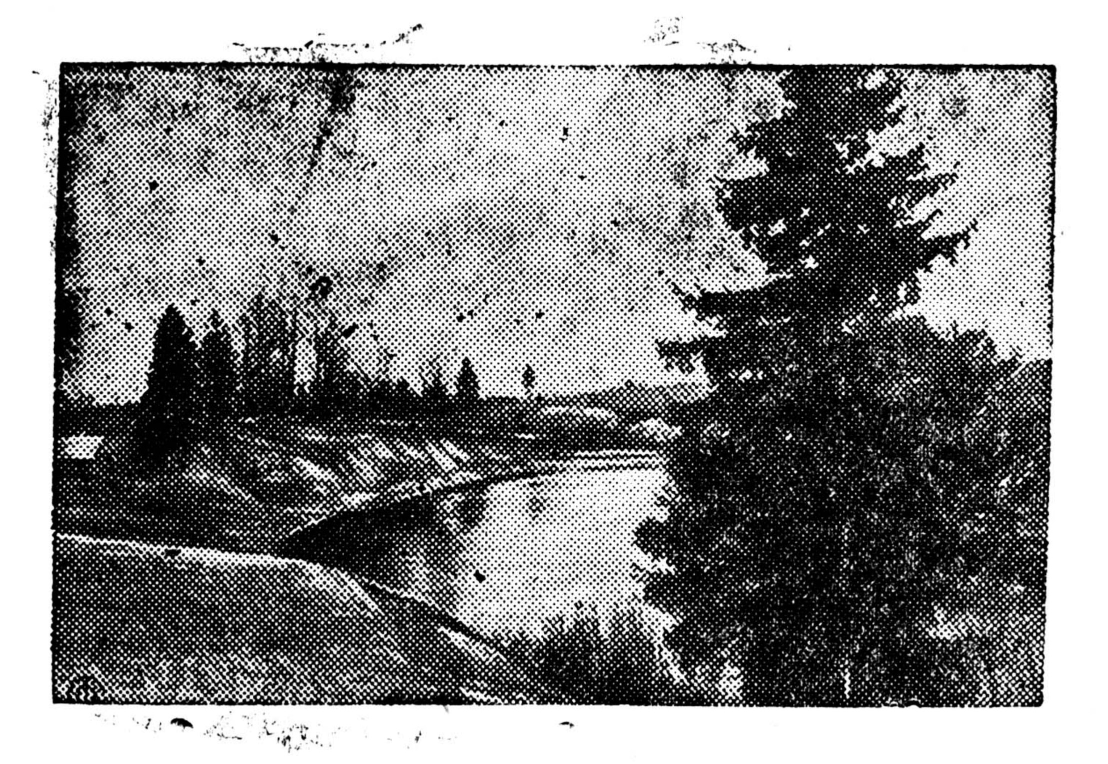

ZURAG DEERE: Lopaa myrin. (Kaliininai mozo). *(Sojuuzfoto).*

Byxexolboonoi xydөө azaxuin viistavkada beledxexe

Aimagai viistavkoomuudai xydelmeriii şinedxexe

SSSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveed ba BK(b)P-iin Centraalьna Komiteed bolbol viistavka neexe bolzorii 1938 onoi aavgustiin negen xyrter xoişoluulba. Eneen deerehee aima guudai viistavkoomuud, gazarai zurgaanuud ba xydөө azaxuin speciaaliistnar bolbol viistavka bolxo sag xyrter ajaar byxeli zil yldebe, xexe bytөөxe jyymee xeze yrdixebdi geed hanaagaa amarxa johogyi.

1938 onoi viistavkada beledxexedee, nen tyryylen yngeregşe zilei alduunuudhaa yroog abza, xydelmerilxe johotoi baina. Eneenhee urda ne lieed olon aimagai viistavkoomuud, AGT ba xydөө azaxuin speciaaliistnar bolbol kolxoozuudai, MTS-nuudai, feermenyydei azalii deeşenь yrgexe ba tyryy jabahan kolxoozniguudai hain azalai yliger zişeeji, tedenei staxaanovşa xydelmeriii, Byxexolboonoi xydөө azalai viistavkada xaruulxiin tylөө oroldodoggyi baigaa hen. Viistavkoomuud emxidxegdehen neretei bolboş xehen jyyme jyredөө baigaagyi, jo ho dyyrgegdeze baihan.

Viistavkoomuud jyyş xeegyi, viistavkiin beledxelei xydelmeriii xytelberileegyi. Xiaagtiin aimagiiş abaad yzөө haa, eneende bodoto gerşenь bolzo ygene. Xiaagtiin aimagai gazarai tahagii daagşa nyxer Şabaanov iigeze xelene:—Manai aimaghaa, Dampiloonoi neremzete ba „Bajan- Bulag" xojor kolxooz viistavkada xabaadaxa geze respyybliikiin viistavkoomoor batalagdahan baina. Byxexolboonoi viistavkada erxim hain eksponaaduudii beledxexiin tulada jyyş xgdeegyi. Bişeş aimaguudta bahal iime şyy baina. Hain le haa, respyybliikiin viistavkoomoi zaaba rinuudii dansadaa xadagalaad baldag. Respyybliikiin viistavkoomoi tyryylegşe nyx. Dampiloonoi ton todorxoi eriltenyydii tabizaş baibal, aimagai viistavkoomuud ba AGT-uud ene xydelmerii өөhediingөө bejihee zailuulaad baixa iym. Byxexolboonoi viistavkada koixooz, feerme ba MTS-nuud amzaltataigaar beledxexiin tula aimagai viistavkoomuudai ba gazarai zurgaanuudai xariuusalgii respyybliikiin viistavkoom ton todoor zaaza ygehen baina.

Aimagai viistavkoomuud ba AGT-uud bolbol kolxooz, MTS, feerme, brigaada ba kolxoozniguudai xoorondo socialiis myriisөө delgeryylxe jabadalai talaar jyy xeze baigaa jym? Aimaguud ba respyybliike sooxi erxim hain staxaanovtanii, jixe urgasa abhan ba hy jixii haadag bolhon, mälai tyli byrin abza hainaar ydxeze baihan staxaanovtanai oopoduudii yrgen olon kolxoozniguud medene xa gy? Ede kolxoozuudai oopodonь tendehee saaşaa gargagdaza, tedenei xydelmeriiin meetoduudii şinzeze yzegdөө xa gy? Ogto ygei! Aimagai viistavkoomuud AGT-ii daagşad ba xydөө azaxuin speciaaliistnar bolbol kolxoozuudai yiledberi deerexi erxim xynyydii mededeg ygei şa xuu baina. Tedenei xydelmeriiin rekoordnuud mynөө xyrter eli bişe zandaa. Aimagai viistavkoomuud, AGT ba tende xydelmerilze baigaa spesialiist narai xydelmeri ene tedii baina.

1938 onoi Byxexolboonoi viistavkada erxim hainaar beledxexiin zorilgoor nen tyryylen aimagai viistavkoomuudai xydelmerii şineer emxidxexe. Byxexolboonoi viistavkada erxim hainaar beledxexe tuxai tedende daalgahan ujalganuudii xyndeteigөөr gyisedxeze şadaxa şadabaritai xynyydii oruulxa xeregtei.

Viistavkoom, AGT ba xydөө azalai speciaaliistnar byxen Byxexolboonoi viistavkada beledxexe xeregte 1937 on şiidxexii şanartai zil geze medexe johotoi. Ene zil bolbol manai respyybliikiin socialiis xydөө azaxui tere viistavka deere jamar hyuri ezelexe baihaniii şiidxexe. Uşar iimede, aimagai viistavkoomuud ba AGT-uud bolbol xydөө azaxuin beledxexe xydelmeriee şuud tyrgen hailzaruulza, kolxooz ba kolxoozniguudai dunda socialiis myriisөө emxidxexe johotoi.

Mynөө yjede, aimagai viistavkoomuud bolbol byxii soveedai ba partiijna xydelmerişedii, xydөө azaxuin speciaaliistnarii viistavkada beledxexe xeregte xanduulxa johotoi. Soveedai ba partiijna xydelmerişedii, xaanaş xydeleze baibalanь, tende viistavkada beledxexe tuxai xydelmerii jabuulxa ba viistavkada xabaadaxa erxe olxiin tylөө kolxoozuudai xoorondo socialiis myriisөө delgeryylxe jabadalii emxidxegşe bolgoxo şuxala.

Buriaad oronoi xydөө azalai amzaltanuudii viistavkada xaruulxa jabadal bolbol imagta ruunxa ... viistavkoomuudai xeregte xol... xoozoi oloniitetei xe... bootoi bolzo şadahan ba töge... nei yder byriin yiledberiiin xydelmeride xabaadalsahanai zergeer bolxo baina.

Eeneenhee gadana, kolxoozoi oloniitetei erxim hain xolbootoi baixiin zorilgoor aimagai viistavkoom bolbol gansaxan aimagaingaa ceentr deere viistavkoomoi zasedaani xexe bişe, kolxoozuud deere yngergeze, aimag sooxi erxim soloto xynyyd—staxaanovtanii uriza, —zasedaaninuudii yngergexe johotoi.

Iime zasedaaninuudii xexedee, nege talahaa viistavkoomoi avtoriiteedii deeşelyylxe, nygөө talahaa yiledberiiin bytөөmzii jixedxexe, xydelmeriiin şanar haizaruulxa, socialiis myriisөө delgeryylxe, urgasa abalga ba hy haalgiin rekoord olxo, tylnyydii hainaar ydxeiin xoioonoo oroldoxo talaar kolxoozniguudai edibxi zorig badaruulxa jabadalda tuhalalsaxa baina.

Respyybliikiin viistavkoomoi instryyktor—zooteexnig

Vinogradov.

KAADRII ŞILELGEDE XAMAAGYIGӨӨR XANDANA

Jaruuniin mixanai sovxoozoi № 2 feermii erxilegşeer 2 zil xydelze baihan paartiiin geşyyn S. Dmiitrijev gegşe zilhee zilde sovxoozoi azalda xoxidol xeze baigaa. 1936 onoi ybehe xuriaalgada ybehөө noitoor hyrilyyleze xeden hyrijөө yzөөhen baixa jym. Ybehenei şanarii hainaar abxa tuxai agranomiis ba paarti, zasagai zyghөө gargagdahan zaabarinuudii zoriuuta ebdeze, Dmiitrijevei xehen buzagai jabuulga bolbol ynexөөr xorololgo myn baigaa.

Esesee ene yzenxei ybehөөrөө malaa tezeeze tereenhee 7 gyynь unaga xajaa. Sovxoozoi direekterei tusagaar zybşөөlөөr tipovoi 4 teliaatnig barixa bolzo tereenei bariuulxadaa bahal xorololgoor jabuulhan baiba. Teliaatniguudii bulagai huuri deere barihan baiza ybelei xyiten soo tugalnuudiinь tylөө bairahaanь gargahan baina. Ybelei xyiten soo bairahaa xylxiyylegdehen deerehee 18 tugal ybedeze zarimaniinь yxehen baigaa. Dmiitrijevei feermehee 20 tugal yxehen gy ali byxii tugalainь 10 procеent xorolto boloo.

Dmiitrijevei ede byxii jabadalnuud bolbol direekce ba politotdeeloi niyden deere bolzo baihan ba „mixa ba tohonoi tylөө" geze gazeetada xedii daxin bişegdehen baibaş xereglexe amitan oldoogyi.

Gadana 1936 onoi urgasiin tariaaji Dmiitrijev gegşe gyrenhөө daldalza esesee 1937 onoi janvaariin negende 51 ceentner jaçmeenь ylyy garaad baigaa. Tere doronь paartin suglaan deere xelseze sovxoozoi direekter nyxer Batuujev gegşede Dmiitrijevei feermiin tariaaji bultiinь şigneze şalgalta xexii daalgahan baixa jym. Nyxer Batuujev tere daalgabariii oroi xereglegyi. Ene faaktiii Jaruuniin aikoomoi sekretaarь nyxer Maantekov xysed medehen baixa jym.

Dmiitrijev gegşe paartiin geşyyn neretei aad, partiina organizaaciin daalgabariii dyyrgexegyi hee baixa zasagai togtool zaabarinuudii xazagairuulhan baina. Narailaxa bolhon exenerte amaraltiinь salingii tylexegyi, xarin ei doromzololgo xelehen faa nuud baixa.

Esestee ene zilei ijy harada partkoomoi sekretaı Merzleenko gegşe direekce xelseze Dmiitrijevii xydelme heenь xuulahan baig. Partkoomoi xydelmerihee xuulaad baixadanь ijyyni 17-do direekter Batuu gegşe Dmiitrijevei medyylg johoor xydelmeriheenь syle be geze prikaaz bişeze Dm trijevii gargahan baina.

Terenei hyyleer ijyyni 26-da Jaruuniin aimagai pa tiiin komiteed өөriingөө za daanida xelseze Dmiitrij gegşii aimagai gazarai tal gai naçaalьnig bolgoo.

Eneen deerehee, Jaruun aimagai paartiiin komiteed geşyyd ba sovxoozoi direekt nyxer Batuujev gegşed CK Pleenym deere nyxer Staa nai xelehen kaadrii şilexe t xai zaabariii oilgoo geeşe geze hurmaar bolno. Ene tuxai Dmiitrijevii debzyylh jabadal eli xariuu ygene hotoi. Sovxoozoi feermii daa şa baigaad xydelmeridee b zagal jabadalnuudii xe gargagdahan niuurii aimag gazarai tahagai naçaalьn bolgobo gedeg xynei etige bolxoor bişe şingi baina. G beş, bodoto deeree bolgoh fiaktii xenş niuuxa arga ygei. Dmiitrijevei jabadalii sed nariaar şalgaza eliryylxi orondo ysөө deede xariuusa gatai albanda oruulxa ged aimagai xytelberilegşed nyxe Maantekov, Bujiinov gegşed ohol hanaa amar jabadal my Gadana, aimagai paartii komiteedai sekretaarь nyx Maantekov gegşe dorohoo k muniistnarai xelehen kritik duulaxagyi baihaniii gerşel ne.

Sovxoozoi dergedexi org nizaaciin komuniistnar, J ruuniin aimagai paartiiin k miteedai urda Dmiitrijev jabadalii haitar şalgaza yzex ba kaadrii şilexe xeregte x riuusalgataigaar xandada bolxii erilte xebe.

Boronsoojev, Poorcov

FIZKYLЬTYYRIIN XYDELMERIII XEREGLENEGYI

Booxonoi aimagai ceentr deere zaluuşuudai dunda fizkylьtyyriin xydelmeri jabanagyi. Aimagai gyisedxexe komiteed ba komsomooloi komiteed main negen boltor stadioontoi bolxo geze togtool gargaad, terenь mynөөş xyrter dyyrgelte bolоogyi tysebenь saarhan deere ylebe.

Xyd. Biş.

XARA BAABAGA AMIDIIGAAR BARIBA

Ulaan-Ononoi aimagai Alx niin somonoi Staalinai nerei zete kolxoozoi geşyyn Od Daşiin gegşe ene onoi mai b rada nege bişiixan xara baab gai amidiigaar bariba.

Nyxer Daşiin ene baabag gaa Byxexolboonoi xydөө a xuin viistavkada abaaşaxii zeeze baina.

S. Yrzen

Azalşadai eriltii xangaxa ujalgatai

Ulaan-Onon. Aimagai ceentr deere potreebsojuuzlin sisteemeer neegdehen nege stoloovo bii. Ene stoloovo azalşad, albaxaagşadai eriltii hain xangaxa şa danagyi. Ziiseelxede, stoloovіin xool beledxexedee ton şanar muutaigaar beledxedeg. Tusxai togtoomol sagtaa neegdedeggyi yrgelze 2-3 caas xozomdodog. Stoloovii daagşa Maksi- mov gedeg stoloovoo haizaruu xa tuxai oroidoo bododogg xarin tanil zondoo ooçered yg gөөr toloon yxe azaltai baida

Eneen tuxai aimagai p reebkoperaaciin xytelberilegş yderhөө yderte medeze baid aad, dutuu dundiinь zahaza a daggyinь gaixaltai.

Ononoi-Dolgin.

Xariuusalgata redaaktor G. BELЬGAAJEV

MYNӨӨDER KINOO-TEAATRNUUDTA

„Progrees" kinoodo **Gerlelge**

„Erdem" kinoodo **Altarma gol**

GYRENEI CIIRK

Yder byri

CIIRKIIN JIXE NAADANUUD

Gyrenei ciirkiin Moskvaagai erxim artistnuudai xabaadalgataigaar bolno.

Kaasanь yderei 3 çaashaa neeltetei. Naadanь ydeşlin 9 çaasta exilene.

Fraanko, seregei xyse nemeze elьgexii Mysoliini ba Giitlerhee eribe

Pariiz, 6. (TASS). Espaanь aagenstviin medeesehenei johoor, Bilьbaaoji ezelheneegee hyyleer generaal Fraanko bolbol, Giitler ba Mysoliinide, magadgyi Portygaaliinь zasagta memoraandum bişegteigeer xandaza, medyyleheniinь xadaa 20 mingan xynii aluulhan ba şarxatuulhan bainab, myn Bilьbaaoji xyreelen abxa baixa sagtaa seregeingee xeregselnyydei 20 proceentii gargaşalbab gebe.

Xojordoxi ybelei kampaaniil yngergeze şadaxagyib, jaabaş tereenhee zaisaxa johotoi bolnob geze şuud temdeglene. Tiime tulada Madriidai froont ba Teryeeli froont deere zerge dobtolgo xexiin duradxal oruulna.

Gexe zuuraa Fraanko 125 mingan germaani-itaaliiin soldaaduudii, 500 samolioouudii, 50 artileriis batareinuudii badaa neleedgyi olon taankinuudii nemeze elьgexiin erilte xebe.

Fraankiin memoraandum bolbol ispaaniiin faşiistnarai xysenei neleedgyi buurhaniii gerşelne.

Телефоны редакции: отв. редактора—3-44, отв. секретаря—3-23, сель озотдела—7-55, промотдела— 5-07

Noomer gargagşa N. GEVEENEI. Verstaalagşad: D. Baldaanov, C. Dambaajev. BMASSR-ei Niut. Azyiledberiin arkomaadal tipograafi Ypolglavliit 827.